

خشایار شا بزرگ

شخصیت شناسی خشایارشا

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۳ مرداد ۱۳۹۳ ۳۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

نگاره (تصویر در نوشتار): داریوش بزرگ و ولیعهد او خشایارشا بزرگ شگفت انگیز است که خشایار شا در نظر دشمنان یونانی آنقدر ها هم بد نبود. مثلاً هرودوت، پس از گزارش لشکرکشی بزرگ پارس ها علیه یونانیان، چنین مینویسد: «در میان این ده ها هزار نفر آدمی کسی نبود که در زیبایی و خوش اندامی برتر از خشایارشا باشد و به واسطه ی آن شایستگی چنین قدرتی را پیدا کند» نگاره های مسطح شاهنشاه، برای نمونه آرمگاه او در نقش رستم در نزدیکی تخت جمشید هم، چنین زیبایی و عظمتی را به نمایش میگذارد. در آنجا نیز خشایار شا در مقام ولیع

نگاره (تصویر در نوشتار): داریوش بزرگ و ولیعهد او خشایارشا بزرگ

شگفت انگیز است که خشایار شا در نظر دشمنان یونانی آنقدر ها هم بد نبود. مثلاً هرودوت، پس از گزارش لشکرکشی بزرگ پارس ها علیه یونانیان، چنین مینویسد: «در میان این ده ها هزار نفر آدمی کسی نبود که در زیبایی و خوش اندامی برتر از خشایارشا باشد و به واسطه ی آن شایستگی چنین قدرتی را پیدا کند»

نگاره های مسطح شاهنشاه، برای نمونه آرمگاه او در نقش رستم در نزدیکی تخت جمشید هم، چنین زیبایی و عظمتی را به نمایش میگذارد. در آنجا نیز خشایار شا در مقام ولیعهد در کنار پدر بر تخت نشسته اش نشان داده شده است و مانند نگاره ی مسطح پلکان شمالی آپادانای تخت جمشید جلالی شاهانه دارد و بعید است که علت این امر چاپلوسی سنگ تراش باشد.

در درک هنری خشایارشا نیز تردیدی وجود ندارد. او هم مانند پارسیان باستان شم هنری بالایی داشت. او در سال 481 پ م، به هنگام لشکرکشی به یونان، در لودیا در غرب آسیای صغیر با دیدن چناری بسیار زیبا، دستور داد که آن را باطلا بیارایند و یکی از افراد گارد ده هزار نفری جاویدان را به نگهداری آن گمارد. هنوز پدر زنده بود که خشایارشا با علاقه و شور درونی خودد در فکر کارهای ساختمانی شوش و تخت جمشید بود و بر آنها نظارت میکرد.

خشایارشا در یکی از سنگ نگاره ها اینگونه مینویسد: «چون داریوش شاه {بناهای} بسیار باشکوه ساخت... هنگامی که من شاه شدم {بناهای} بسیار باشکوه ساختم. من آنچه را که پدر کرد، پاییدم و کارهای دیگری به آن افزودم»

اکنون به طور غافلگیر کننده ای در میابیم که دروازه ملل در تخت جمشید از کارهای خشایارشا است. البته او مانند شوش، دروازه ی اصلی تخت جمشید را فقط به پایان رسانده بود، طرح ریز اصلی این بناها داریوش بود. خشایار در نظر یونانیان همان بخشندگی شاهانه را داشت که پدرش داریوش. او میل داشت که دشمنان شکست خورده را ببخشد.

اگر یونانیان خیال بافی نکره باشند او حتی میتواندست از سر همدلی به خاطر ناپایداری یادگارهای بشری اشک بریزد...

آیسخولوس، معاصر و دشمن خشایار شا در نبرد با یونانیان در تراژدی خود، ایرانیان خشایار شا را بسیار اندوهگین و ترسو و کلافه ذکر می کند در صورتی که قبل تر همین ها او را سرور پرشور مردان آسیا خوانده بودند و او را انسانی میدادند که خداست! اما معرفی شاه ایرانیان به این گونه (خدا) شیوه یونانیانست. ایرانیان دوره هخامنشی هرگز به شاهان خود جایگاه خدایی نمیدادند!

منبع: کتاب داریوش و ایرانیان اثر والتر هینتس بود

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «شخصیت شناسی خشایارشا»، پارسیان دژ، ۱۳۹۳.

خواندن مقاله و پیوست های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://parsiandej.ir/articles/1530/pdf/شخصیت-شناسی-خشایارشا.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۲۷ مهر ۱۳۹۹